

การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนที่ส่งผลต่อผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรี

The participation of schools and communities that affect the results of
ecotourism Damnoen Saduak floating market, Ratchaburi province

เอกชัย บุญมีพิพิธ* ชวน ภาวังกุล*

Akachai Boonmepipit* Cnuan Parunggul*

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง*

Faculty of Education, Muban Chom Bueng Rajabhat University*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน 2) ผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 3) การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนที่ส่งผลต่อผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียน 28 โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนตำบล 10 แห่ง องค์กรบริหารส่วนตำบล 5 แห่ง และเทศบาลตำบล 5 แห่ง รวม 48 แห่ง และผู้ตอบแบบสอบถามระดับโรงเรียน 112 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 110 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 40 คน รวมทั้งสิ้น 262 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน ในอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่ามากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ด้านการประเมินผลการดำเนินการ ด้านการพัฒนาจากผลการประเมิน และด้านการวางแผน อยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

2. ผลลัพธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากค่ามากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม และด้านการศึกษา

3. การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนส่งผลต่อผลลัพธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน ที่ได้รับเลือกเข้าสมการ คือ การมีส่วนร่วมในภาพรวม และด้านการประเมินผลการดำเนินงาน และโดยมีสัมประสิทธิ์ภาพในการทำนาย ได้ร้อยละ 20.90 สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 2.516 + .272X_{tot} + .100X_4$$

สามารถเขียนสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z \hat{Y}_{tot} = 2.516 + .321X_{tot} + .189X_4$$

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน, ผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

Abstract

The purposes of this research were to study; 1) The participation of schools and communities, 2) the ecotourism results, and 3) the participation of schools and communities that affect the results of ecotourism Damnoen Saduak floating market, Ratchaburi province. The samples were 28 schools, 10 sub-district administrative organizations, 5 sub-district administrative organizations and 5 sub-district municipality, a total of 48 departments. The respondents were 112 administrators and teachers in schools, 110 the local government, and 40 local government organization, total 262 respondents. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for analysis were frequencies percentage, mean, standard deviation, simple correlation and stepwise multiple regression analysis.

The research findings were as follows:

1. The participation of schools and communities in a high level with the aspect of operation at the highest level. The other aspects were at a high level and descending order were the communication and information, performance evaluation, development aspects from evaluation results, and planning respectively.

2. The ecotourism results for Damnoen Saduak floating market Ratchaburi in overall at a high level. The other aspects were at a high level and descending order social, economic, environmental, cultural and educational.

3. The participation of schools and communities that affect the results of ecotourism Damnoen Saduak floating market, Ratchaburi province. The variables of participation of schools and communities which has been chosen into the equation were the overview participation and performance evaluation and with the prediction efficiency of 20.90 percent. It can be written as regression analysis was:

$$\hat{Y}_{tot} = 2.516 + .272X_{tot} + .100X_4$$

Can write equations in standardized form:

$$Z \hat{Y}_{tot} = 2.516 + .321X_{tot} + .189X_4$$

Keywords: The participation of schools and communities, the results of ecotourism

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประเทศไทยเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติและเป็นแนวคิดที่นำกิจกรรมการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาประสานเข้าด้วยกัน ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยวและชุมชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ยังทำให้เกิดเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกันอีกด้วย นอกจากนั้นแล้วการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยังเป็นการสร้างงานให้กับสถานศึกษา ชุมชน ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ในท้องถิ่นที่สามารถสร้างรายได้ เมื่อบุคลากรในท้องถิ่นทุกภาคส่วนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการ

ท่องเที่ยว ก็จะเป็นการช่วยลดความจำเป็นในการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการดำรงชีพของคนในชุมชนลงได้ ทำให้สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นไม่ถูกทำลายหรือถูกทำลายลดลง

จากเหตุผลดังกล่าว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสามารถดำเนินควบคู่กันไปได้หรืออาจกล่าวได้ว่าการใช้ผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติก็จะลดลง คดีความต่าง ๆ ก็จะลดลงอันเนื่องมาจากทุกคนมีอาชีพ มีรายได้ ส่งผลให้สังคมมีความสุขและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน สถานศึกษาจึงเป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ควรมีบทบาทในการร่วมมือกับชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติ มีเป้าหมายไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่สร้างมลภาวะสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีแก่ชุมชน ซึ่งหากเป็นการท่องเที่ยวโดยทั่วไปที่ไม่เน้นการอนุรักษ์จะพบว่าการท่องเที่ยวส่งผลทางลบต่อสิ่งแวดล้อมในหลายมิติ หลายรูปแบบ เช่น การทิ้งขยะมูลฝอย ความแออัด การสร้างมลพิษจากธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหารหรือแม้แต่ในสถานศึกษา ก็จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ และเกิดการทำลายสิ่งแวดล้อมโดยน้ำมือของนักท่องเที่ยวด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรืออาจเกิดจากความมั่งง่าย เห็นแก่ตัว ด้วยเหตุนี้เองสถานศึกษาร่วมมือกับท้องถิ่น ดูแลและรักษาสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุมดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยวของท้องถิ่นที่ป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้

จังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย แบ่งการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอสวนผึ้ง อำเภोजอมบึง อำเภอโพธาราม อำเภอบางแพ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอปากท่อ อำเภอวัดเพลง อำเภอบ้านคา แต่ละอำเภอมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายหลายแห่ง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น ตลาดน้ำ วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น

อำเภอดำเนินสะดวกเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดราชบุรี แบ่งเขตพื้นที่การปกครองเป็น 13 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลดำเนินสะดวก 2) ตำบลประสาธลสิทธิ์ 3) ตำบลศรีสุราษฎร์ 4) ตำบลตาหลวง 5) ตำบลดอนกรวย 6) ตำบลดอนคลัง 7) ตำบลบัวงาม 8) ตำบลบ้านไร่ 9) ตำบลแพงพวย 10) ตำบลสีหมื่น 11) ตำบลท่านัด 12) ตำบลขุนพิทักษ์ 13) ตำบลดอนไผ่ ซึ่งอำเภอดำเนินสะดวก มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 210.3 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 93,264 คน (จังหวัดราชบุรี, 2561: 8) มีพื้นที่การปกครอง 13 ตำบล 5 เทศบาลตำบล 8 องค์การบริหารส่วนตำบล และมีโรงเรียน จำนวน 33 โรงเรียน อำเภอดำเนินสะดวกมีแหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อเป็นที่รู้จักไปทั่วโลกคือตลาดน้ำดำเนินสะดวก ที่คนทั่วโลกประสงค์ที่จะมาเยี่ยมชมตลาดน้ำดำเนินสะดวกสักครั้งในชีวิต

ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เจริญเติบโตมาตั้งแต่ยุคสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นเสมือนสถานที่สำคัญของชุมชนชาวอำเภอดำเนินสะดวกที่มีความเป็นอยู่ในลักษณะของชุมชนเกษตรกร ตัวตลาดมีลักษณะเป็นตลาดในน้ำ มีเรือเป็นร้านค้า พายแลกลูกและขายสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตร อาหาร เสื้อผ้า มีทางเดินของผู้ซื้อคือริมคลอง

ปัจจุบันตลาดน้ำดำเนินสะดวก เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเป็นอย่างมาก คนในชุมชนก็ยังคงยึดถือวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างดั้งเดิม แต่คนในชุมชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการวางแผนและอนุรักษ์เอกลักษณ์ความเป็นตลาดน้ำดำเนินสะดวกเอาไว้ให้ยั่งยืน และการมีส่วนร่วมกันพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่มีคุณภาพและยั่งยืนต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรี
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนที่ส่งผลต่อผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จำนวน 13 ตำบล

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1987: 132)

ตารางที่ 1 จำนวนหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จาก 13 ตำบล ดังนี้

กลุ่มประชากร	เปิดตารางเกรจซีและมอร์แกน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สถานศึกษา	33	28
องค์กรปกครองส่วนตำบล	13	10
องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล	13	10
รวม	59	48

กำหนดบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย

1. โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน เลือกแบบเจาะจง (purposive sample) ครูผู้ปฏิบัติการสอน โรงเรียนละ 3 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) รวม 112 คน

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 ตำบล เป็นกำนัน ตำบลละ 1 คน เลือกแบบเจาะจง (purposive sample) รวม 10 คน ผู้ใหญ่บ้านตำบลละ 3 คนใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) พระสงฆ์ตำบลละ 3 รูป ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) รวม 30 รูป ผู้แทนประชาชน ตำบลละ 2 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (accidental random sampling) รวม 20 คน ผู้ประกอบการภาคธุรกิจ ตำบลละ 2 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (accidental random sampling) รวม 20 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามในระดับตำบล 110 คน

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 แห่ง (เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล) เป็น นายกเทศบาลตำบล/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน เลือกแบบเจาะจง (purposive sample) รวม 10 คน, รองนายกฯ แห่งละ 1 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) รวม 10 คน, ปลัดฯ แห่งละ 1 คน เลือกแบบเจาะจง (purposive sample) รวม 10 คน, เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลการท่องเที่ยว แห่งละ 1 คน เลือกแบบเจาะจง (purposive sample) รวม 10 คน รวม 40 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 262 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน ที่ได้จากการประยุกต์ใช้หลักการ แนวคิดในการบริหารองค์กร ของ เอ็ดวิน ฟลิปโป (Edwin B. Flippo, 1984: 22) จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ 4) การประเมินผลการดำเนินงาน 5) การพัฒนาจากผลการประเมิน

ตัวแปรตาม คือ ผลลัพธ์จากการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ที่ได้จากการอ้างอิงหลักการบริหารท้องถิ่น ของ มยุรี อนุมานราชธน (2551: 57) จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วยผลการดำเนินงาน 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านวัฒนธรรม 4) ด้านการศึกษา 5) ด้านสิ่งแวดล้อม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน (X_{tot})	ผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก (Y_{tot})
1. การวางแผน (X_1)	1. ด้านเศรษฐกิจ (Y_1)
2. การดำเนินงาน (X_2)	2. ด้านสังคม (Y_2)
3. การติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ (X_3)	3. ด้านวัฒนธรรม (Y_3)
4. การประเมินผลการดำเนินงาน (X_4)	4. ด้านการศึกษา (Y_4)
5. การพัฒนาจากผลการประเมิน (X_5)	

ที่มา : Flippo, Edwin B. (1984). **Personal Management**. New York: McGraw – Hill.
มยุรี อนุมานราชธน. (2551). **นโยบายสาธารณะ**. กรุงเทพฯ: ชรรคมกมลการพิมพ์.

ขอบเขตด้านสถานที่และระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 (ตุลาคม – เมษายน 2562)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ระเบียบวิธีวิจัย** เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

2. **ขั้นตอนการวิจัย**

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนที่ส่งผลต่อผลลัพธ์และผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรี

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลลัพธ์และผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรี

ขั้นตอนที่ 3 การใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างและการรวบรวมข้อมูลความรู้ ความเข้าใจ ในการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลลัพธ์และผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล 1 ฉบับแบ่งเป็น 3 ตอน

4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล 1 ฉบับแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน โดยมีลักษณะคำถามแบบให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (close-ended questionnaire) แต่ละข้อมีระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (nominal scale) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรีจำนวน 50 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert' scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรีจำนวน 50 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert' scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยแบบสอบถามฉบับนี้ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นค่ายอมรับตามเกณฑ์มาตรฐานได้

นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นอัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .890

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่เก็บได้จำนวน 220 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.97

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ด้านการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี การวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Analysis)

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนที่ส่งผลต่อผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรี ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณแบบหลายขั้นตอน (Multiple Linear Regression Analysis) โดยการนำเข้าตัวแปรในสมการถดถอยด้วยวิธี Stepwise

ผลการวิจัย

ผลจากวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มีดังนี้

ตารางที่ 2 การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน ในภาพรวม (X_{tot})

(n=220)

การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านการวางแผน (X_1)	3.95	0.28	มาก	5
2. ด้านการดำเนินการ (X_2)	4.53	0.26	มากที่สุด	1
3. ด้านการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ (X_3)	4.35	0.24	มาก	2
4. ด้านการประเมินผลการดำเนินการ (X_4)	4.00	0.21	มาก	4
5. ด้านการพัฒนาจากผลการประเมิน (X_5)	4.21	0.19	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม (X_{tot})	4.21	0.23	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน ในภาพรวม (X_{tot}) อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.21, S.D.=0.23) โดยมีด้านการดำเนินการ(X_2) อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.53, S.D.=0.26)และด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ (X_3) (\bar{X} =4.35, S.D.=0.24) ด้านการประเมินผลการดำเนินการ (X_4) (\bar{X} =4.00, S.D.=0.21) ด้านการพัฒนาจากผลการประเมิน (X_5) (\bar{X} =4.21, S.D.=0.19) ด้านการวางแผน (X_1) อยู่ในลำดับสุดท้าย(\bar{X} =3.95, S.D.=0.28)

ตารางที่ 3 ผลลัพธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในภาพรวม (Y_{tot})

(n=209)

ตัวแปรที่ศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านเศรษฐกิจ (Y_1)	4.24	0.21	มาก	2
ด้านสังคม (Y_2)	4.24	0.23	มาก	1
ด้านวัฒนธรรม (Y_3)	4.02	0.22	มาก	4
ด้านการศึกษา (Y_4)	3.86	0.22	มาก	5
ด้านสิ่งแวดล้อม (Y_5)	4.06	0.24	มาก	3
(Y_{tot})	4.08	0.11	มาก	-

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลลัพธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในภาพรวม (Y_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.11) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากค่ามากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสังคม (Y_2) ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.23) ด้านเศรษฐกิจ (Y_1) ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.21) ด้านสิ่งแวดล้อม (Y_5) ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.24) ด้านวัฒนธรรม (Y_3) ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.22) และ ด้านการศึกษา (Y_4) ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.22)

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนกับผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_{tot}
X_1	.252*	.216**	.032	.028	.113	.212**
X_2	.239**	.323**	.160	-.149	.018	.266**
X_3	.162*	.221**	.037	-.044	.157*	.225**
X_4	.121	.244**	.281**	-.017	.318**	.375**
X_5	.299**	.200**	.146*	-.118	-.113	.151*
X_{tot}	.335**	.425**	.219**	-.048	.177**	.431**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน สัมพันธ์กับผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นบางด้าน ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ อยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ .05 ดังนี้

การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในภาพรวม (Y_{tot}) ด้านเศรษฐกิจ (Y_1) ด้านสังคม (Y_2) ด้านวัฒนธรรม (Y_3) และด้านสิ่งแวดล้อม (Y_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการวางแผน (X_1) มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีในภาพรวม (Y_{tot})และด้านเศรษฐกิจ (Y_1) ด้านสังคม (Y_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ด้านการดำเนินงาน (X_2) มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในภาพรวม (Y_{tot}) และ ด้านเศรษฐกิจ (Y_1) ด้านสังคม (Y_2)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ (X_3) มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในภาพรวม (Y_{tot}) และ ด้านเศรษฐกิจ (Y_1) ด้านสังคม (Y_2) และด้านสิ่งแวดล้อม (Y_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนที่ส่งผลต่อผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม (Y_{tot})

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	.592	2	.296	28.410***	.000 ^b
Residual	2.241	215	.010		
Total	2.883	217			
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) = .457 ^b					
ประสิทธิภาพการทำนาย (R^2) = .209					
ประสิทธิภาพการทำนายที่ปรับแล้ว (R^2) = .202					
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error) = .10209					
Predictors	Unstandardized Coefficients		standardized Coefficients	t	sig
	$\hat{\beta}$	Std. Error	Beta		
Constant	2.516	.218		11.529***	.000
X_{tot}	.272	.063	.321	4.308**	.000
X_4	.100	.040	.189	2.534*	.012

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรได้รับเลือกเข้าสมการ คือ X_{tot} และ X_4 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนาย (Multiple R) = .457^b ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) = .209 โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัว ร่วมกันทำนายผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ได้ร้อยละ 20.90 สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 2.516 + .272X_{tot} + .100X_4$$

สามารถเขียนสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z \hat{Y}_{tot} = 2.516 + .321X_{tot} + .189X_4$$

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี” และนำมาสู่การอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นการบริหารจัดการโดยหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการ

ทั้งนี้เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 2 การบริหารราชการ กำหนดว่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน มาตรา 8 (3) กำหนดให้ “ก่อนเริ่มดำเนินการส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลเสียให้ครบทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใสมีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ในกรณีที่ภารกิจใดจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หรือชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น” และ (4) “ให้ถือเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวม และประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุง หรือเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อให้มีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม ดังนั้นจึงเป็นส่งเสริมให้ประชาชน หรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินงานภาครัฐ ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ชุมชนจึงมีโอกาสดำเนินงานภาคีรัฐ อันเป็นกลไกของรัฐ ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน จึงมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีราพร ทองปัญญา (2561: 181-201) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของอัตลักษณ์และการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1.ชุมชนแห่งการสัญจรทางน้ำของเกษตรกรท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก พบว่าสภาพตัวแทนที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ ความเป็นตลาดน้ำดำเนินสะดวก คือภาพแม่ค้าที่พายเรือ นำผลผลิตจากสวนของตนมาแลกเปลี่ยน/ซื้อขายกัน ทางน้ำอย่างหนาแน่น จนแทบไม่มีพื้นที่ว่างของคลอง (“...เรียกว่าเดินข้ามคลอง เดินในเรือได้เลย”) ซึ่งกลายเป็นสัญลักษณ์ที่ชุมชนให้ความหมายถึง อัตลักษณ์ของตลาดน้ำในยุคนี้นี้ ร่วมกับการแต่งกายของแม่ค้าที่มีลักษณะตรงกัน คือ การสวมเสื้อแขนยาว สีเข้มและใส่อบ ซึ่งทำให้มีลักษณะโดดเด่นไม่เหมือนใครและเสริมให้อัตลักษณ์ความเป็นชุมชนแห่งการสัญจรทางน้ำของเกษตรกรท้องถิ่นมีความเข้มแข็งมากขึ้น ทั้งนี้ภาพของอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นในยุคนี้อีก ได้ว่าเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงที่ได้มาจากการขุดคลองดำเนินสะดวกขึ้นมาเพื่อเชื่อมการคมนาคมทางน้ำ จนทำให้กลายเป็นจุดศูนย์กลางที่สำคัญแห่งหนึ่งของการแลกเปลี่ยนซื้อขายกันทางเรือ 2.ชุมชนตลาดน้ำแห่งการท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตคนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก เป็นเสน่ห์ดึงดูดให้คนภายนอกชุมชนมีความต้องการที่จะเข้ามาสัมผัส จนนำไปสู่การเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา คามาดี และสมพงษ์ อัศววิธิปัติ (2559: 396-407) ที่ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเยาวชนในจังหวัดชลบุรี การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเยาวชนในจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือกลุ่มเยาวชนที่เป็นนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรีจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัย ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเยาวชนในจังหวัดชลบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับ จากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้แก่ ด้านกระบวนการและช่องทางในการให้บริการ รองลงมาด้านการจัดการท่องเที่ยว นอกจากนี้เป็นด้านกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วม

2. ผลลัพธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม ผู้ที่มาท่องเที่ยวรู้และไม่ทำลายสภาพแวดล้อมหรือสิ่งทีน่าจะทำให้การท่องเที่ยวนั้นเสียหาย หรือเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ขยายภาพลักษณ์ของท้องถิ่น มีการลงทุนน้อยชุมชนมีบทบาทในการดำเนินการ ชุมชนจึงต้อง

รักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนให้มีคุณภาพ เป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวจะนำเงินมาใช้จ่ายในท้องถิ่น ทำให้ท้องถิ่น ชุมชนและบุคคลในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น ความมั่งคั่ง ความสะอาด ความมีระเบียบและความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว จะทำให้นักท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์บอกต่อนักท่องเที่ยวอื่นเข้ามาในท้องถิ่นมากขึ้น แต่ผลกระทบในเชิงลบก็จะมีตามมาด้วย หากท้องถิ่นมีการบริหารจัดการที่ไม่ดีพอ จะเป็นปัญหาให้ท้องถิ่นต้องแก้ไข เพื่อให้ท้องถิ่นเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐธยา มณีเนตร (2551: online) ได้ศึกษาผลของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นจาก การเติบโตของแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการทางด้านการท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมภายในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ได้แก่ ความสะอาดสวยงามด้านสาธารณสุข ด้านสังคมมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ได้แก่ การมีเวลาอยู่ร่วมกันภายในครอบครัว ส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ได้แก่ สถาบันเชิงและสถานบริการ ด้านวัฒนธรรม มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ได้แก่ เทศกาลและงานประเพณี ส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของจำนวนรถยนต์ด้านสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ได้แก่ มลภาวะทางอากาศเสียงและกลิ่น ส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ได้แก่การเพิ่มขึ้นของจำนวนรถยนต์ จากการศึกษา การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ปรากฏว่า มีการเปลี่ยนแปลงทางการท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์พิมายมากที่สุด ด้านวัฒนธรรม ส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการท่องเที่ยว ของอุทยานประวัติศาสตร์พิมายน้อยที่สุดด้านสังคม และมีการเปลี่ยนแปลงทางการท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อยู่ในระดับมาก รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ด้านวางแผน ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมการวางแผนการดำเนินการท่องเที่ยว ด้านการตัดสินใจ ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ การร่วมลงมติหรือลงความเห็นที่จะช่วยกันในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว ด้านปฏิบัติการ ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่การเข้าร่วมกิจกรรมงานเทศกาล ประเพณีต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ การเข้าร่วมบูรณะซ่อมแซม และก่อสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีประโยชน์ ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ การให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่เจ้าหน้าที่ ของทางผู้นำชุมชนในกิจกรรมทางการท่องเที่ยว การติดตามผล ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ การติดตามประเมินผลการมีส่วนร่วม กิจกรรมสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการร่วม รณรงค์หรือประชาสัมพันธ์บอกกล่าวให้นักท่องเที่ยวรู้จักระมัดระวังในการอนุรักษ์ทรัพยากร ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้คงสภาพเดิมได้นานและยั่งยืน ผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้ง 4 ด้าน สามารถกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์พิมายให้เกิดความเหมาะสม ยั่งยืน ดังนี้ 1. การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุรวมถึงวัฒนธรรมอันดีงามภายในท้องถิ่น 2. การบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถาน โบราณวัตถุให้มีความมั่นคง แข็งแรง 3. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นในลักษณะของเครือข่ายประชาสังคมจากทุกภาคส่วน 4. การสร้างผลตอบแทนด้านเศรษฐกิจให้ควบคู่ไปกับกิจกรรมการอนุรักษ์ 5. การสร้างจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาทางสังคม 6. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติร่วมกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้มีความสมบูรณ์ และเบนเนทและนาธาน (Bennett & Nathan, 2009: online) ได้ศึกษาผลจากการสร้างอุทยานแห่งชาติต่อท้องถิ่น และชุมชน รวมถึงการสร้างประโยชน์แก่ชุมชน โดยการสร้างสวนสาธารณะในชุมชน มีการสำรวจความคิดเห็นของคนในชุมชน โดยการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก โดยมีการศึกษา ในสามประเด็นคือ 1) การรับรู้ของคนในชุมชน 2) รูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพชุมชนจากการสร้างสวนสาธารณะ 3) ด้านการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคม ผลการศึกษาพบว่าชุมชนเข้าใจ และรับรู้เรื่องผลประโยชน์ในการสร้าง

สวนในชุมชน และความต้องการด้านการพัฒนาศักยภาพ ของชุมชนให้ดีขึ้น รวมถึงความต้องการพัฒนาระบบ เศรษฐกิจชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่จากการสร้างสวนสาธารณะในชุมชน

3. การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนส่งผลต่อผลลัพธ์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำ ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี คือ การมีส่วนร่วมในภาพรวม และการประเมินผลการดำเนินงาน โดยมี ประสิทธิภาพในการทำงานได้เพียงร้อยละ 20.90 ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานที่เป็นระบบใช้หลักการจัดการ แบบมีส่วนร่วม มีหน่วยงานกลางของท้องถิ่นเป็นจุดประสาน ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ สามารถ ดำรงความเป็นท้องถิ่นไว้ได้อย่างยั่งยืน คุณภาพการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ซึ่งมีกระบวนการในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้ค้นพบองค์ ความรู้ ภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและควรได้รับการฟื้นฟูอนุรักษ์เพื่อนำมา เป็นปัจจัยในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ปรีชา คามาดี และสมพงษ์ อัครวิธิปัตติ (2559: 396-407) ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเยาวชนในจังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเยาวชนในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเยาวชนในจังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับ จากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้แก่ ด้านกระบวนการและช่องทางในการให้บริการ รองลงมาด้านการจัดการท่องเที่ยว นอกจากนี้เป็นด้านกิจกรรม ของแหล่งท่องเที่ยวและด้านการมีส่วนร่วม เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเยาวชน ในจังหวัดชลบุรีพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมและด้านกระบวนการและด้านกระบวนการและ ช่องทางการให้บริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีปัจจัยที่ ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักท่องเที่ยว ที่มีเพศต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้าน พบว่า ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมและ ด้านกระบวนการและด้านกระบวนการและช่องทางในการให้บริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดำรงชัย ชีวะสุขและ สุรศักดิ์ จิรวีธรรมมงคล (2558: 63-73) ที่ทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของเกาะช้าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยหลักและ ปัจจัยต้นที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ของเกาะช้าง เพื่อศึกษารูปแบบจากปัจจัยหลักและปัจจัย ต้นที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของเกาะช้าง และเพื่อสังเคราะห์ได้รูปแบบจากปัจจัยหลักและ ปัจจัยต้นที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของเกาะช้างตามยุทธศาสตร์ของโครงการ Low Carbon Destination การวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบผสมด้วยวิธีการดำเนิน วิจัยแบบผสมผสานวิธีทั้งแบบคุณภาพและเชิง ปริมาณ โดยมีบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน รวมทั้ง การสนทนากลุ่มกับ 8 กลุ่มพันธมิตร กลุ่มละ 12 คน และวิธีการเชิงสำรวจ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยหลักและปัจจัยต้นที่มีผล ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของเกาะช้าง สรุปประเด็นได้เป็น 4 ด้าน คือ 1) ปัจจัยหลัก พิจารณาใน

แง่มุมของการสื่อสารด้านข้อมูลเพื่อส่งเสริมปัจจัยผลักด้วย การสื่อสารโฆษณาเพื่อสร้างประสบการณ์ลูกค้าสู่การสร้างแบรนด์ในลักษณะรายเดือน 2) ส่วนปัจจัยต้นพิจารณาใน แง่มุมของการใช้การสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์และแบรนด์ 3) สร้างประสิทธิภาพแห่งความเป็นรูปธรรมด้วยการจัดการตลาด ตลอดจน 4) ดึงการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและตามเกณฑ์สมรรถนะของผู้ประกอบการ 6 มาตรฐานขององค์การท่องเที่ยวโลก และนำผลการวิจัยเชิงคุณภาพข้างต้นมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบเชิงกระบวนทัศน์ในยุทธศาสตร์เพื่อการจัดการรณรงค์สร้างภาพลักษณ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของเกาะช้าง ซึ่งเรียกว่า “GOOD GREEN” หรือเขียวขจีที่ดีพบว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างจริงจัง และทุกฝ่ายเข้าร่วมทุกขั้นตอน

1.2 ท้องถิ่นต้องส่งเสริม สนับสนุน ให้มีหลักสูตรท้องถิ่นในการเรียนรู้วิถีชีวิตในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเฉพาะของสถานศึกษาในท้องถิ่นทุกระดับ และสอดแทรกเข้าไปในรายวิชา ทุกระดับชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยทางด้านจิตวิทยา เช่น การรับรู้ การเรียนรู้ ความเชื่อ และทัศนคติ ที่ส่งผลความร่วมมือในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น

2.2 ควรมีการศึกษา ปัญหาหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น

บรรณานุกรม

จิรัชญา มณีเนตร. (2562). ผลของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นจากการเติบโตของแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย. [online], accessed 29 January 2019.

Available from <http://www.tak.go.th>

ดำรงชัย ชีวะสุขและ สุรศักดิ์ จิรวีสตรมมงคล. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของเกาะช้าง. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี. ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน กันยายน - ธันวาคม 2558.

ธีราพร ทองปัญญา. (2561). การพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของอัตลักษณ์และการมีส่วนร่วม ของชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีที่ 48 ฉบับที่ 2 (2561): 181-201

ปรีชา คามาดี และสมพงษ์ อัครวิริยิบัติ. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว ที่เป็นกลุ่มเยาวชนในจังหวัดชลบุรี**. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2559. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการบิน สถาบันเทคโนโลยีการบิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.

มยุรี อนุมานราชธน. (2551). **นโยบายสาธารณะ**. กรุงเทพฯ: ธรรมกมลการพิมพ์.

Bennett, Nathan, M .E.S. (Canada). (2009). **Conservation, community benefit, capacity building and the social economy: A case study of Lutsel K'e and the proposed national park**. Retrieved August 20, 2010, from <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=2092670871&sid=1&Fmt=2&clientId=47904&RQT=309&VName=PQD>

Flippo, Edwin B. (1984). **Personal Management**. New York: McGraw – Hill.

Krejcie, R.V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610